

Multipolarisme er ikke antiimperialisme

Uttalelse fra Revolusjonære Kommuniste (RK).

Vedtatt 28. mars 2023.

Da Sovjetunionen brøt sammen i 1991, sto USA igjen som verdens eneste hegemoniske supermakt. Ymse talerør for USA-imperialismen erklærte at historien hadde nådd sitt endepunkt, og at det nye århundret ville bli en ny gullalder for en «liberal og demokratisk verdensorden».

Før blekket i bøkene til Francis Fukuyama ((Fukuyama er mest kjent for en bok fra 1992, *The End of History and the Last Man*. Etter at Sovjetrevisjonismen kollapset, hevdet han at det nye århundret ville være preget av utbredelsen av borgerlig «demokrati» og «liberale verdier» over hele verden, og at historien gikk mot sin (lykkelige) slutt.)) hadde rukket å tørke, viste det seg at USA-imperialismen hadde store vanskeligheter med å opprettholde sitt globale hegemoni.

Fra akademisk hold snakkes det om at den «unipolare» verdensordenen er i ferd med å bli erstattet av en «multipolar» verdensorden. Sagt på en annen måte – USA-imperialismen er i ferd med å miste sitt absolutte hegemoni på grunn av utfordringen fra konkurrerende imperialistiske makter, særlig Kina og Russland.

På venstresida finnes det stor forvirring om hvordan man skal forholde seg til de nye imperialistmaktene. På den ene siden er det mange som i varierende grad har kastet seg på USA-imperialismens nye kalde krig mot Kina (og Russland) – på den andre siden har vi dem som tar side med den framvoksende kinesiske (og russiske) imperialismen, som «motvekt» til den amerikanske imperialismen.

«Multipolarisme» viser til den politiske retninga som heier fram utviklinga av flere konkurrerende imperialistmakter i håp om en «multipolar» verden, hvor stormaktene gjensidig «holder hverandre i sjakk». Multipolaristene kaller seg gjerne antiimperialister, men i virkeligheten skjønner de det imperialistiske verdenssystemet, nekter for at konkurranse mellom imperialistmakter uunngåelig fører til krig og *tar side med en imperialistisk blokk mot en annen*.

Kina er ikke et sosialistisk land

En del av multipolaristene ser på seg selv som antiimperialister, og vil gjerne være enige med Lenin. De påstår ofte at konkurransen mellom USA og Kina slett ikke er inter-imperialistisk konkurranse, men tvert imot konkurranse «mellom imperialisme og sosialisme». De ser på Kina som en sosialistisk og anti-imperialistisk motvekt til USA-imperialismen, og fester sitt håp til Kinas voksende rolle i verdenssystemet.

Kina er i dag en sosialimperialistisk stormakt som krenker andre lands suverenitet og konkurrerer om markeder, handelsruter og råvaretilganger. Den kinesiske imperialismen fokuserer særlig på investeringer i Afrika, både gjennom lån og direkte investeringer.

Kina har ikke har vært et sosialistisk land på flere tiår. Proletariatets diktatur i Kina ble beseiret av borgerskapet gjennom kontrarevolusjonen i 1976-78, og den herskende klassen i Kina er ikke lenger proletariatet, men en ny klasse av monopolkapitalister. Kapitalakkumulasjon, ikke folks behov, er det rådende prinsippet i den kinesiske økonomien.

Multipolaristene påstår at Kina er «snillere» enn USA, fordi Kina tross alt ikke har gått til krig mot noe annet land. For det første er dette ikke bevis på at Kina er sosialistisk eller ikke-imperialistisk. For det andre har Kina involvert seg indirekte i borgerkriger i flere land, og selger våpen til

kompradorregimer som fører krig mot folket – her kan vi nevne Filippinene, Etiopia og Sri Lanka.

KKPs «sosialisme med kinesiske trekk» er ikke annet enn imperialisme med kinesiske trekk. Kina er ikke en «anti-imperialistisk motvekt» til USA-imperialismen, men en konkurrerende imperialist som utnytter sin sosialistiske historie for å vinne internasjonal prestisje.

Russisk imperialisme og krigen i Ukraina

Multipolaristene nekter for at Russland er et imperialistisk land, og påstår at Russland må være progressivt og antiimperialistisk fordi Russland er mot USA. De legger også vekt på at Russland bruker mindre penger på militæret enn USA, og er langt fattigere når det gjelder både finansiell kapital og industriell kapital.

Den russiske imperialismen er økonomisk og militært svak sammenlignet med US-amerikansk (og kinesisk) imperialisme. Men svak imperialisme er også imperialisme, og Lenin la vekt på at kapitalismens ujevne utvikling – en økonomisk lov – blir forsterket i imperialismens tidsalder.

Det er ingenting i Lenins imperialismeteorier som sier at det *bare* er verdens aller rikeste land – eller verdens største kapitaleksportører – som er imperialistiske. Lenin regnet det Russiske Imperiet som imperialistisk i 1916, til tross for at Russlands økonomi var «relativt tilbakeliggende» og til tross for at moderne kapitalistisk-imperialistiske forhold var «sammenvevd med førkapitalistiske forhold». ((Lenin. 1916. *Imperialism, the Highest Stage of Capitalism*. Under «VI. Division of the World Among the Great Powers». Marxist Internet Archive.

<https://www.marxists.org/archive/lenin/works/1916/imp-hsc/ch06.htm>)) Monopolkapital er helt dominerende i den russiske

økonomien i dag – i større grad nå enn da Lenin definerte Russland som imperialistisk i 1916. Monopolkapitalen er tett integrert med staten – vi minner om at Lenin først og fremst definerte kapitalismens imperialistiske stadium som *statsmonopolkapitalisme*. Russisk monopolkapital kjemper med andre monopolkapitaler om dominans i halvkoloniale land i Øst-Europa og Sentralasia.

Rivalisering mellom monopolkapitaler er bakgrunnen for Russlands krig mot Ukraina. Forklaringen ligger verken i Putins psyke eller et ønske om å «avnazifisere Ukraina». Russlands krig er en imperialistisk krig; en krig for å opprettholde tilgangen til markeder, arbeidskraft, råvaretilganger og å hindre at disse havner i hendene på imperialistiske konkurrenter.

Blant konfliktene i Ukraina kan vi nevne tre av de viktigste:

- Mellom den russiske imperialismen og det ukrainske folket
- Mellom USA-imperialismen, EU-imperialismen og det ukrainske kompradorborgerskapet på den ene siden, og den russiske imperialismen på den andre siden.
- Mellom den USA/EU-orienterte delen av det ukrainske kompradorborgerskapet, og den russisk-orienterte delen av det ukrainske kompradorborgerskapet.

Da Russland invaderte Ukraina, ble den første av disse hovedmotsigelsen. Ukrainas motstandskamp mot Russland er *i hovedsak* en nasjonal forsvarskrig med *sekundære innslag* av stedfortrederkrig. Det ukrainske folket kjemper tilbake mot okkupanten for å forsvare sin nasjonale selvvråderetten – ukrainerne er ikke passive sjakkbrikker for amerikanerne – samtidig som amerikanerne *utnytter* den ukrainske motstandskampen for å fremme egne imperialistiske interesser i Ukraina og svekke konkurrenten Russland.

Vi fordømmer den russiske imperialismens krig mot de ukrainske

massene. Vi støtter det ukrainske folkets rett til å kjempe tilbake med våpen mot en imperialistisk okkupant. Samtidig støtter vi *ikke* USA-imperialismens spill for å utvide krigen til en imperialistisk storkrig mot Russland.

Interimperialistisk konkurranse fører til krig

En «multipolar verdensorden» med permanent fred mellom stormakter er ikke mulig i imperialismens tidsalder. Så lenge det imperialistiske verdenssystemet består, kan det ikke finnes varig fred. Lenin har slått fast at forskjellige monopolkapitalers konkurranse om råvarer og markeder *må* føre til imperialistiske omfordelingskriger, og at perioder med «fred» og tilogmed «samarbeid» mellom imperialistmaktene ikke kan være annet enn forberedelse på krig.

Etter hvert som de framvoksende imperialistmaktene trår inn på territoriet til de gamle imperialistene, må det oppstå interimperialistisk konflikt. Krigene kan bare avskaffes ved at selve det imperialistiske systemet avskaffes gjennom nydemokratiske og sosialistiske revolusjoner, som ledd i den proletariske verdensrevolusjonen.

Vårt standpunkt

Lenin skal ha sagt at den *virkelige* betydningen av første verdenskrig var at:

«Én slaveeier, Tyskland, som eier hundre slaver, slåss mot en annen slaveeier, England, som eier to hundre slaver, for en 'mer rettferdig' fordeling av slavene.»((Cockburn, Alexander. 1991. «The melancholy passing of real radicalism». San Francisco Examiner. Hentet fra: <https://www.massline.info/mlms/mlch12.htm#n30>))

Å ta side med Kina og Russland i en «antiimperialistisk front»

mot vestlig imperialisme, er like meningsløst som å støtte tysk imperialisme i opptakten til første verdenskrig.

I tradisjonen etter Lenin vil vi ikke ta stilling for den ene eller andre imperialistmakten, eller den ene eller andre blokken av imperialistmakter. Vi tar stilling *for* det internasjonale proletariatet og alle verdens folk som kjemper *mot* imperialismen og *for* de nydemokratiske revolusjonene og folkekrigene som føres under kommunistisk ledelse.

Samtidig understreker vi at vår hovedoppgave som kommunister i et imperialistisk land er å kjempe mot *våre egne* imperialister – det vil *siden norske imperialismen med sine allierte i USA og EU* – og jobbe for sosialistisk revolusjon i vårt eget land. På samme måte har det russiske proletariatet et historisk ansvar for å velte sitt eget imperialistiske borgerskap, i allianse med folkene som undertrykkes og utbyttes av russisk imperialisme. Det samme gjelder selvsagt for det kinesiske proletariatet overfor den kinesiske imperialismen.

Revolusjonære kan ikke feste sin lit til «antiimperialistiske» stormakter – Kina og Russland kommer ikke til å stille seg på verdensrevolusjonens side. Det internasjonale proletariatet må stole på sine egne krefter alene.

Vi sier:

Multipolarisme er ikke antiimperialisme!

Proletarer i alle land og alle verdens folk, forén dere mot imperialismen!